

2. Максимюк С.П. Педагогіка: Навчальний посібник / С.П. Максимюк. – К.: Кондор, 2005. – 670 с.
3. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.Н.Н., 2002. – 136 с.
4. Химинець В.В. Інновації в початковій школі / В. Химинець, М. Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.

УДК 373.3.091.313:82 – 343 (043.2)

Купар Д.Б, студентка III-Г курсу;
керівник: Синевич І.С.,
викладач педагогіки

КАЗКОТЕРАПІЯ, ЯК ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧА ТЕХНОЛОГІЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У наш час проблеми збереження здоров'я дітей набуває особливої актуальності, адже чим далі, тим помітнішою стає проблема погіршення стану здоров'я молодших школярів. Якщо взяти до уваги новітню систему освіти, то обсяг пізнавальної інформації, яку діти повинні засвоїти у шкільному дитинстві збільшується, відповідно до цього і зростає розумове навантаження. А до чого здебільшого призводить перевантаження дитячого організму? Звісно, що до перевтоми. А це завжди негативно відображається на здоров'ї дитини.

Здорова дитина – це запорука сильної нації. Адже кожен хоче бачити свою дитину здоровою, сильною, успішною та розумною. Для здоров'я необхідні чотири умови: загартування, фізичні навантаження, повноцінне харчування та час і вміння відпочивати.

Одне з головних завдань закладу освіти – така організація освітнього процесу, за якої не лише

зберігатиметься високий рівень розумової працездатності вихованців, а й зміцнюватиметься їхнє здоров'я. Основними нормативними документами, які приділяють особливу увагу, провадженню в освітньо-виховний процес здоров'язбережувальних технологій, що дають змогу проводити оздоровлення, забезпечують фізичне, соціально-емоційне, духовне благополуччя школярів є Державний стандарт початкової загальної освіти та Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр. [1].

Проблема здоров'я – головна проблема, вирішення якої зумовлює факт подальшого розвитку нашої держави. Тому слід приділяти увагу усвідомленню дітьми всіх цінностей здоров'я, розуміння визначної ролі здорового способу життя та формування індивідуальної поведінки на цих засадах.

В.О. Сухомлинський наголошував, що турбота про здоров'я дитини – найважливіша праця вчителя. Якщо ж добре подумати над цими словами, то впливає, що пряме покликання кожного вчителя початкових класів – навчатиучнів, дбати про збереження та зміцнення їх здоров'я, застосовуючи здоров'язберігаючі технології на уроках та перервах.

Однією з таких здоров'язберігаючих технологій є казкотерапія. Вона вважається одним з ефективних засобів формування морального здоров'я, оскільки казка відповідає всім потребам та інтересам дітей, сприяє вияву їхнього емоційного стану, уяви, творчості. Саме казкотерапія несе дійсно інноваційний та здоров'язберігаючий характер [2, с. 31].

Безумовно, казка здатна ефективно реалізувати великий спектр завдань з формування морального здоров'я школярів, будучи водночас особистісно-орієнтованим методом виховання і взаємодії дорослого і дитини. Завдяки своєрідному і колоритному насиченню, казку можна

використовувати у всіх формах роботи з дітьми, як груповий чи індивідуальний засіб впливу на поняття та уявлення дітей.

Доречними є слова великого педагога В.О. Сухомлинського, який досліджував казку як основний метод виховання молодших школярів, наголошував, що, наповнюючи світ фантастичними образами, створюючи ці образи, діти відкривають не лише красу, але й істину. Без казки, без гри, уяви дитина не може жити, без казки оточуючий світ перетворюється для неї в красиву, але все ж намальовану на полотні картину; казка змушує цю картину ожити. Казка – це, образно кажучи, свіжий вітер, що роздмухує вогник дитячої думки і мови.

Тож, казкотерапія, або казкокорекція – це термін психології і педагогіки, що позначає процес виникнення зв'язку між казковими подіями і поведінкою в реальній дійсності. Це процес переносу казкових сутностей в реальність. На думку відомого казкотерапевта Т.Д. Зінкевич – Євстігнєєвої, це лікування казками, відкриття тих знань, які живуть в душі і являються в певний момент часу терапевтичними [4, с. 12].

Казкотерапія є дієвим методом роботи як з дорослими, так і із дітьми. Зважаючи, що для дітей найважливішим у казці є чарівність подій, що відбуваються, можна вважати, що казкотерапія для дитини – це процес удосконалення внутрішньої природи і світу навколо. Для будь-якої терапії, і для казкотерапії зокрема, дуже важливо створити такі умови, які б допомагали дитині подолати те, що стримує її розвиток. Спілкування дітей з казкою допомагає їм впоратися зі своїми негативними станами, невпевненістю, лінню, небажанням пізнавати нове. Власне, цей аспект і став основним у створенні концепції казкової терапії.

Також казки є засобом формування у свідомості дитини позитивного образу – уявлення, певного ідеалу – носія бажаних поведінкових якостей та реакцій. Через казку дитина вчиться помічати прекрасне, розуміти добро і зло, учитися бути товариською, доброзичливою, вчиться бути Людиною. Де б дитина не була, а казка завжди поруч.

Адже, казка – це цікава вигадана історія про події, яких не може бути в реальному житті. На нашу думку, універсальність казки в тому що:

- казка інформативна, адже через аналіз придуманої казки дитина отримує інформацію про життя героя, способах уникнення труднощів;

- казка безмежна, оскільки, доповнюючи, збагачуючи казку, дитина змінює і збагачує своє життя;

- казка феєрична, через те, що можна використати ляльки, вбрання, музичні інструменти, продукти діяльності.

- казка емоційна, тому що через участь в казці дитина накопичує позитивний емоційний заряд, зміцнюючи свій соціальний імунітет;

- казка мудра, адже через казку маємо змогу передати дитині нові способи і алгоритми виходу із складної придуманої ситуації;

- потреба в автономності розкривається через казкового героя, який діє самостійно на протязі всього шляху, робить вибір, приймає рішення, сподіваючись лише на свої власні сили;

- потреба в компетентності, тобто герой здатний пройти будь-які труднощі і перешкоди і, як правило, стає переможцем, досягає успіху, хоча може терпіти тимчасові незручності [3].

Тож метою казко терапії є перетворення негативних образів на позитивні. Спокійний стан нервової системи повертає людині здоров'я. У казках діти бачать не

реальний світ, а те враження, яке він на них справляє, тобто свій внутрішній стан. Це називається метафорою. Вчені довели, що саме права півкуля головного мозку говорить метафорами. Водночас, вона і відповідає за наше здоров'я. Отже, тривале психологічне напруження, як наслідок, викликає нездужання і, нарешті, хворобу. Мова правої півкулі не лише створює нові картини, а й нові образи. Що стосується дітей молодшого шкільного віку, то вони люблять робити героями образи зі своїх казок:

- у віці 6–7 років – образи з мультфільмів, відомих казок;
- у віці 7–10 років – герої схожі на самих дітей.

Якщо казка так суттєво впливає на психіку дитини, то відповідно виникає запитання: Чи може вона нашкодити малюкам? Чи може ввести їх у якийсь нереальний світ. Звичайно, ні. Навпаки, казка повертає дитину в реальність. І ця реальність уже буде набагато позитивнішою до дитини. Але обов'язкові дві умови:

1. Казка повинна відповідати розумовому розвитку та віку дитини.
2. Кожне заняття казкотерапією має закінчуватися обговоренням. Ключове запитання – чого навчила казка?

Отже, казкотерапія спрямована дати дитині молодшого шкільного віку, те, що необхідно, а саме свободу думок, бажань, дій, почуттів. Казки допомагають дітям подолати невпевненість, страхи, допомагають фантазувати, приймати нестандартні рішення.

Виходячи з цього можна зробити висновок, що застосування казкотерапії в початковій школі – це відповідь на вимоги часу. Сучасна дитина в школі отримує не тільки знання – вона має зберегти своє здоров'я.

Початок шкільного життя у дітей пов'язаний з багатьма труднощами. В сучасній школі увага вчителів направлена не тільки на успішність (чи неуспішність) учня в оволодінні знаннями. Не менш важливим моментом в

розвитку дитини є його емоційний стан, наявність друзів, можливість проявити себе не тільки в навчанні, а й в позаурочній діяльності. Вчитель за допомогою здоров'язберігаючих технологій, зокрема, казкотерапії, допомагає дітям у збереженні їхнього здоров'я, підтриманні внутрішнього балансу та емоційного комфорту.

Для цього вчителі використовують у своїй роботі казки різного терапевтичного спрямування, хвилинки релаксу з елементами казкотерапії, які забезпечують:

- виховання у дітей почуття само- та взаємоповаги;
- розвиток самосвідомість, навичок спостереження та самопостереження;
- навчають дітей розшифровувати закладені в казках знання про світ в системі взаємовідносин у ньому;
- навчають думати над сутністю і неоднозначністю життєвих ситуацій;
- вчать дітей керувати своїми емоціями;
- навчають усвідомлювати свої емоційні стани та мотиви поведінки [4].

Таким чином, узагальнюючи вище сказане, можемо зробити висновок, що підбираючи казки відповідно до мети і вікового розвитку дитини, можна досягти успіху у вирішенні багатьох психолого-педагогічних та емоційних проблем, застерегти дитину від їхнього виникнення. Саме це і є основною метою застосування казкотерапії в початковій школі.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>

2. Гармаш І.В. Як казка допоможе дитині стати успішною [Текст] / І.В. Гармаш // Педагогічна майстерня. – 2018. – № 8. – С. 29–31.
3. Музичук О.О. Казка як засіб розвитку особистісних цінностей молодших школярів / О.О. Музичук // Проблеми сучасної психології. – 2012. – № 17.
4. Остапенко А. Навчати, зберігаючи здоров'я [Текст] / А. Остапенко // Початкова освіта. – 2015. – № 9. – С. 11–34.

УДК 37.015.31: 377 (092) Г. Сковорода (043.2)

Лакатош І.І., студентка III-Г курсу;
керівник: Грегірчак Д.Б.,
кандидат політичних наук,
викладач суспільних дисциплін

ІДЕЇ ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

Праця є джерелом і важливою передумовою фізичного та соціально-психічного розвитку особистості. Особливу значущість трудове виховання набуває для учнів початкових класів. Саме в цей віковий період закладаються основи ціннісного ставлення до праці, яке позитивно впливає на формування особистісних якостей, розвиває креативне, творче мислення, спонукає до наполегливості та самостійності у всіх видах діяльності. Поступовий перехід системи освіти на новий зміст і структуру, реалізація концепції «Нова українська школа», актуалізують проблему модернізації трудового виховання.

Одним із шляхів пошуку вирішення цього завдання є вивчення педагогічного досвіду видатних вітчизняних педагогів. Український філософ і педагог Григорій Сковорода надавав трудовому вихованню великого значення у правильному формуванні особистості. У



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>